

1/2023

SOTILASKOTI

Poikkeusolo-
osaaminen on
sotilaskotityön ydintä

Poikkeusoloissa
tarvitaan kaikkien
työpanosta

Kenttäleipomo
tuo lisäarvoa
harjoitukseen

Yhdistykset yhdistivät
voimansa Kontiossa

SISÄLTÖ

Pääkirjoitus	3
Poikkeusoloissa tarvitaan kaikkien työpanosta	6
Kenttäleipomo tuo harjoitteluun lisäarvoa ja mielenkiintoa	8
Taitoa, rakkautta ja herkullisia munkkeja.....	12
Miten koditon ja pojaton sotilaskotiyhdistys voi harjoittaa liikkuvan sotilaskodin toimintaa?	16
Liikkuvan sotilaskodin arkea Lahdessa.....	18
Sotka lähti lentoon.....	20
Metsässä mummokin on aarre	22
Koulutuskortista on moneksi	25
Pop up -sotilaskodin suosio yllätti Kouvolassa.....	26
Rajasotilaskotisaret – yhteistyötä ja ystävyyttä yli maakuntarajojen	28
Rannikosotilaskotiyhdistys kehityksen myönteisissä tulissa	30
Suomenlinnan paikallisosaston kuulumisia	31
Alueiden airut	32
Kunnioita mennyttä ja usko tulevaisuuteen	33
Jokainen minuutti lasketaan.....	36
Sotilaskotien erityisherkut	38
Sotilaskotiliiton ja MPK:n koulutus-ohjelman moduulit ja kurssit pähkinänkuoressa	39
Ilmoitustaulu.....	40

SOTILASKOTI

56. vuosikerta / n:o 1/2023
Julkaisija: Sotilaskotiliitto -
Soldathemsförbundet ry
Simonkatu 12 A 9
00100 Helsinki
Puh. 045 123 2820
www.sotilaskotiliitto.fi

Päätoimittaja:
Satu Mustalahti
satu.mustalahti@sotilaskotiliitto.fi
Puh. 045 120 3368

Toimitus:
Sotilaskotiliitto
Simonkatu 12 A 9
00100 Helsinki
Valmiit aineistot:
toimitus@sotilaskotiliitto.fi

Toimitustyö ja editointi:
Elina Halminen
Puh. 044 518 1803

Osoitteenmuutokset ja tilausten peruutukset
tehdään suoraan sotilaskotiyhdistykseen.

Paino:
Print Mill Oy, Loviisa

Lehdet 2023:
N:o 2 Sotilaskotijärjestö osana
vapaaehtoista maanpuolustusta
Aineisto 27.3. Ilmestyy 10.5.

N:o 3 Monipuolista tekemistä
sotilaskotiharrastuksen parissa
Aineisto 7.8. Ilmestyy 15.9.

N:o 4 Asiakkaan arki ja juhla sotilaskodissa
Aineisto 30.10. Ilmestyy 11.12.

Aikakausmedia ry:n jäsen
ISSN 0355-9343 (painettu)
ISSN 2737-2111 (verkkojulkaisu)

Kansikuva: Sotilaskotiauto Unelma
merimatalla Suomenlinnaan.
Kuva: RSKY/arkisto.

PÄÄKIRJOITUS

Hanna Kela
Sotilaskotiliiton hallituksen jäsen
Poikkeusoloasiakokonaisuuden
vastuuhenkilö 17.2.2023

Poikkeusolo-osaaminen on sotilaskotityön ytimessä

Sotilaskotijärjestön erityisosaamista on toiminta niin normaaliolojen muuttuvissa tilanteissa kuin myös erilaisissa häiriötilanteissa. Meillä on hyvää poikkeusolo-osaamista eri puolilla Suomea yhdistyksissä, sotilaskotiyksiköissä ja sotilaskotipiireissä. Vuoden alusta tuli voimaan päivitetty yhteistyösopimuksemme Puolustusvoimien kanssa. Sisältö oikeuttaa ja velvoittaa meidät myös poikkeusolojen sotilaskotitehtäviin.

Poikkeusolo-osaamisemme edellyttää jatkuvaa toimintakyvyn kehittämistä ja aktiivista ylläpitoa. Poikkeusolojen sotilaskotitoiminnan ja asiakaskunnan laajuudesta antaa osviittaa Puolustusvoimien 280 000 hengen sodanajan vahvuus. Siinä on sarkaa jokaiselle yhdistykselle ja sotilaskotitoimijalle. Kaikkia tarvitaan, kun sotilaskotipalveluita tuotetaan koulutus- ja perustamisalueilla sekä joukkojen selusta- ja taistelualueilla erilaisissa huollon solmukohdissa. Tästä syystä meidän pitää rakentaa riittävän laaja poikkeusolojen organisaatio ja kouluttaa siihen kuuluvat henkilöt.

Yhdistysten sotilaskotitoimijoiden vahvuuksia ovat paikallistuntemus ja vuosikymmenten aikana luodut luottamukselliset yhteistyösuhteet Puolustusvoimiin ja Rajavartiolaitokseen. Yksittäisen yhdistyksen tai yksikön ”hartiat” eivät kuitenkaan

yksin riitä. Yllämme parhaaseemme poikkeusolojen toiminnan suunnittelussa ja harjoittelussa, kun hyödynnämme kattavasti järjestön resursseja, monipuolista leiri- ja LSK-osaamista sekä parhaita arjen käytänteitä. Menestyäksemme tehtävässämme tarvitsemme paikallistuntemuksen lisäksi laajennetun poikkeusolo-organisaation, ajantasaisen tilannekuvan sekä ennen kaikkea kriisinkestävää toimeenpanokykyä.

On perusteltua sanoa, että myös sotilaskotitoiminnassa tieto on ”ketjuja ja verkostoja”. Syksyllä käynnistettiin jäsenillemme mahdollisuus liittyä poikkeusolorekisteriin. Poikkeusolotehtäviin sitoutuneet jäsenemme ovat tämän rekisterin perusta. Myös Puolustusvoimien harjoitusten sotilaskotitoiminnasta, yhdistyksen LSK-toiminnasta, leirisotilaskotien toiminnasta, koulutuksesta ja yhdistysten tiedonkulusta vastaavat toimijat ovat lämpimästi tervetulleita mukaan PO-rekisteriin.

Toimintakykymme poikkeusoloissa on osaamis- ja tahtoasia. Sotilaskotityön PO-osaaminen on erityispiirteemme suomalaisessa vapaaehtoisessa maanpuolustustyössä. Pidetään siitä yhdessä huolta! ■

LEDARE

Hanna Kela
Medlem i Soldathemsförbundets styrelse
Ansvarsperson för hanteringen av frågor
kring undantagsförhållanden 17.2.2023

Soldathemsverksamhetens roll i undantagsförhållanden

Till soldathemsorganisationens specialkompetens hör verksamhet i olika situationer. Vi har god kompetens för undantagsförhållanden runt om i Finland. Det uppdaterade samarbetsavtalet med Försvarsmakten trädde i kraft i början av året. Innehållet berättigar och förpliktar oss att ständigt utveckla och aktivt upprätthålla vår funktionsförmåga i undantagsförhållanden.

Vårt kunnande i undantagsförhållanden förutsätter att vi ständigt utvecklar funktionsförmågan och aktivt upprätthåller den. Försvarsmakten har en krigstida styrka på 280 000 personer, vilket ger en indikation om omfattningen av soldathemsverksamheten under undantagsförhållanden. Det betyder att det finns arbete för varje förening och medlem. Därför måste vi bygga upp en tillräckligt omfattande organisation för undantagsförhållanden och utbilda personer till den.

Soldathemsföreningarnas styrka är lokalkännedomen och de goda relationer som under flera årtionden skapats med Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet. Oftast är en enskild före-

nings eller enhets ”axlar” ändå inte ”tillräckligt breda” i sig. Vi når det bästa resultatet när vi på ett omfattande sätt nyttjar organisationens resurser samt vår mångsidiga kompetens i undantagsförhållanden.

Man kan gott säga att information även i soldathemsverksamheten består av ”kedjor och nätverk”. Under hösten öppnade vi en möjlighet för våra medlemmar att ansluta sig till ett undantagsförhållanderegister. Våra medlemmar som har förbundit sig till uppgifter under undantagsförhållanden utgör grunden för registret. Även andra medlemmar som har diverse roller i soldathemsorganisationen är varmt välkomna att ansluta sig till undantagsförhållanderegistret.

Vår funktionsförmåga under undantagsförhållanden är en fråga om kompetens och vilja. Soldathemsarbetets roll och kunnande i undantagsförhållanden är vårt särdrag inom det frivilliga försvarsarbetet i Finland. Låt oss tillsammans ta vara på den! ■

KUN TARVITSET VETTÄ VAHVEMPAA

1836
HARTWALL
VICHY

Poikkeusoloissa tarvitaan kaikkien työpanosta

Viime vuosien poikkeusolojen ja häiriötilanteiden hallinta on nostanut keskus- teluun varautumisen ja kouluttautumisen näihin tilanteisiin. Sotilaskoti on keskeinen poikkeusolojen toimija, ja siksi asian nostaminen esille on toiminnassamme tärkeää.

Sotilaskotiliiton ja MPK:n koulutusohjelma

Yhdessä MPK:n (Maanpuolustuskoulutusyhdistys) ja Puolustusvoimien kanssa on rakennettu sotilaskotijärjestölle koulutusohjelma, jonka tarkoitus on kouluttaa sotilaskotitoiminnan poikkeusolojen tehtäviin tekijöitä ja johtajia. Ohjelmaa päivitettiin noin vuosi sitten, ja siihen lisättiin kursseja (mm. Puolustusvoimien harjoitusten sotilaskotitoiminnan johtaminen), ja muutamien kurssien sisältöä päivitettiin palautteissa saatujen ajatusten mukaisesti.

Koulutusohjelman mukaisesti Sotilaskotiliitto

toteuttaa kursseja systemaattisen vuosiohjelman ja MPK:n kanssa sovitun aikataulun mukaisesti. Jos alueellisesti tai paikallisesti järjestetään näitä koulutuksia, kursseilla on toivottavaa käyttää näitä yhdessä sovittuja sisältöjä. Näin varmistetaan koulutuksen tasalaatuisuus ja yhdenmukaisuus.

Seuraavan kerran vuosiohjelman mukaista koulutusta on tarjolla SoMa-harjoituksen (Sotilaskotiliiton ja Maanpuolustusnaisten Liiton yhteinen koulutustapahtuma) yhteydessä Parolassa 1.-3.9.2023. Ohjelmassa olevista kursseista siellä toteutetaan ”Sotilaskotitoiminta poikkeusoloissa (moduuli 3)” -kurssi, uusi kurssi ”Puolustusvoimien harjoitusten sotilaskotitoiminnan johtaminen” sekä sisällöltään päivitetty ”Kouluttajakoulutus”.

Suunnittelu ja harjoittelu

Meidän on tärkeää huolehtia siitä, että päivitämme poikkeusolojen suunnitelmia kaikilla tasoilla säännöllisesti. Vähintään kerran vuodessa on tar-

”Aktiiviset ja osaavat eri alojen sotilaskotitoimijat takaavat, että niin yhdistystoiminta kuin sotilaskotipalveluiden tuottaminenkin jatkuu myös muuttuvissa olosuhteissa”, kirjoittaa Sotilaskotiliiton valmiuspäällikkö.

Satu Mustalahti.

peen katsoa, että suunnitelmat ovat ajan tasalla ja niistä löytyvät ajantasaiset yhteystiedot. Samassa yhteydessä voidaan varmistaa, että kaikilla, joita suunnitelma koskee, on riittävä tieto sen sisällöstä.

Tämä poikkeusolojen suunnittelu ja tehtäviin kouluttautuminen vie aikaa ja muita resursseja. On helppoa ajatella, ettei tämä ole yhdistystoiminnassa tärkeää, vaan aika ja rahat tulee suunnata päivittäisen toiminnan toteuttamiseen. Mutta kuten olemme saaneet kokea, poikkeava tilanne voi tulla vastaan minä arkisena päivänä tahansa, ja sen vastaanottaminen on valmistautuneena vähemmän kuormittava asia.

Tärkeintä yhdistyksissä on huolehtia, että kaikki jäsenet otetaan mukaan toimintaan. Parasta harjoittelua poikkeusoloja varten on osallistua aktiivisesti yhdistyksen toimintaan. Aktiiviset ja osaavat eri alojen sotilaskotitoimijat takaavat, että niin yhdistystoiminta kuin sotilaskotipalveluiden tuottaminenkin jatkuu myös muuttuvissa olosuhteissa.

Tärkeää on myös yhdistysten alueellinen

yhteistyö. Kun pidetään keskusteluyhteys arjessa auki, silloin kaikissa tilanteissa saadaan yhdessä tekeminen käynnistettyä sujuvasti ja toimimaan ilman ongelmia.

Kaikkien osaamista ja työpanosta tarvitaan poikkeusoloissa

Monesti kuulee puhuttavan, että vain ”kenttäkelpoisille” ja tietyn ikäisille jäsenille on tarjolla poikkeusolojen sotilaskotitehtäviä. Tämä ei kuitenkaan pidä ollenkaan paikkaansa. Päinvastoin – poikkeavissa oloissa tarvitaan normaalioloja monipuolisemmin tekijöitä eri tehtäviin.

Tietenkin tarvitaan ketteriä liikkuvan sotilaskodin osaajia, jotka pystyvät hyppäämään muunkin ajoneuvon kuin sotilaskotiauton kyytiin. Sotilaskotiautot pitää kuitenkin myös saada lähtövalmiuteen. Ne pitää siivota ja pakata, ja tuotteet pitää valmistaa myytäväksi. Tässä tarvitaan osaajia sotilaskotien toimipisteiden keittiöihin ja leipomoihin.

”Poikkeava tilanne voi tulla vastaan minä arkisena päivänä tahansa.”

Myöskään hengellisen jaoston tai käsityöjaoston toiminta ei missään tapauksessa tule hiljeneämään. Epävarmoissa ja muuttuvissa olosuhteissa yhteistyö sotilaspapiston ja sotilaskodin välillä tulee lisääntymään ja tiivistymään entisestään, kuten historiasta voimme todeta. Käsityötaitojen tarve tulee myös vain kasvamaan ja monipuolistumaan. Kädentaitoja tarvitaan, ja niiden perään kuulutetaan ensimmäisenä, milloin kiirisit meitä kohtaavat. Tämänkin historia sekä parhaillaan käynnissä olevat poikkeusolot vahvistavat todeksi. Ensimmäisenä varsinkin talviseen aikaan aletaan kysellä lapasten ja sukien perään.

Kaikkien työpanosta tarvitaan niin normaalioloissa kuin häiriötilanteissa, ja osaamisen hankkiminen antaa omaankin poikkeusolojen kohtaamiseen turvallisuutta ja varmuutta. ■

Satu Mustalahti

Sotilaskotiliiton valmiuspäällikkö

Elina Haiminen

Vappu Alapeteri kouluttaa kenttäleipomo-osaajia sotilaskotityön juhla-leirillä Kajaanissa syksyllä 2018.

Kenttäleipomo tuo harjoitteluun lisäarvoa ja mielenkiintoa

Sotilaskotiliitto omistaa kolme kenttäolosuhteissa käytettävää leipomoa, jotka ovat varastoituna laatikoihin pakattuina Säkylässä, Tikkakoskella ja Rovaniemellä. Ne ovat kaikkien sotilaskotiyhdistysten käyttöön varattavissa.

– Kenttäleipomo on ollut osa poikkeusolo-harjoittelua suurissa harjoituksissa, joihin sisäri-ä on osallistunut kaikkiin ryhmiin riittävästi, kertoo 1. sotilaskoti-piirin piiripäällikön tehtävät vuoden-vaihteessa jättänyt **Margetta Ala-Krekola**.

Harjoituskäsikirjan mukaan suurissa harjoituksissa tulisi olla yhteensä noin 25 sotilaskotisarta: varasto- ja toimistoryhmässä vähintään kolme sekä leipomo-, keittiö- ja LSK-ryhmässä kussakin vähintään viisi.

Kenttäleipomon käyttöä tulee Ala-Krekolan mukaan harjoitella, jotta taito menee selkättimeen, eikä käyttäjien tarvitse joka kerta olla

ymmällään leipomon kokoamisen ja yksityiskoh-tien edessä.

Rovaniemen Sotilaskotiyhdistyksen puheenjoh-taja **Vappu Alapeteri** on samoilla linjoilla.

– Kenttäleipomon käyttö ei ole vaikeaa, mutta harjoittelematta se ei onnistu. Esimerkiksi jo nos-tatuskaapin kokoaminen vaatii keskittymistä, jotta se saadaan toimivaksi ensimmäisellä yrittämällä.

Hinta alas ja tuoretta myytävää

Alapeteri haluaa painottaa, että kenttäleipomoa kannattaa käyttää harjoituksissa ja yleisötapahtu-missa aina, kun se vain on mahdollista. Erityisesti harjoituksissa, koska kaikkialla ei ole saatavilla sotilaskodissa leivottuja munkkeja, vaan munkit ostetaan paikallisilta leipomoilta.

– Munkit ovat sotilaskotien brändi, jota tulee vaalia nyt ja aina. Asiakkaat moittivat leipomoilta ostettuja munkkeja kalliiksi, ja niinhän ne ovat, jotta sotilaskodillekin jää hiukan myyntituloa. Nyt

jos koskaan tulisi yrittää pitää kaikki rahavirta itsellämme, jotta selviämme pandemian aiheuttamista menetyksistä.

Margetta Ala-Krekola kannustaa myös aktiiviseen kenttäleipomoiden käyttöön.

– Vaikka emme olekaan voittoa tuottava järjestö, kannattavuus ei ole pahasta, ja onhan ihan eri asia saada omakustannushinta alemmaksi kuin muista leipomoista ostettaessa. Kenttäleipomo saadaan toimimaan päivänä kuin päivänä, aina on tuoretta myytävää tiskiinkin.

Harjoituksiin, messuille, yleisötapahtumiin

Millaisissa tilanteissa kenttäleipomon käyttöä sitten voi harjoitella?

1. sotilaskotipiirin alueelta Margetta Ala-Krekola mainitsee Vekara- ja Kymijoki-harjoitusten sopivan hyvin harjoitteluun.

– Ne ovat rypäs MPK:n eri kursseja. Siellä on sotilaskodin hyvä harjoitella, koska asiakkaat ovat jo paikalla. Messut ja kalustonäyttelyt Puolustus-

voimien kupeessa käyvät mielestäni myös hyvin toimintamme esittelyyn. Tuoksuivat munkit houkuttelevat kävijöitä tutustumaan harrastukseemme. Toki ennen yleisötilaisuuksiin osallistumista kannattaa hankkia varmuus osaamisesta kenttäleipomon kanssa.

Toukokuussa järjestetään esimerkiksi Vekaranjärvellä MPK:n kurssina kenttäleipomokurssi, ja Säkylän huhtikuudessa Nasta-harjoituksessa tutustutaan myös kenttäleipomon käyttöön.

Nasta- ja SoMa-harjoituksissa kenttäleipomo on usein ollut opetuksen kohteena, koska niihin osallistuu suuri määrä kurssilaisia, joille leivotaan munkkeja päiväkahville. Jo kenttäleipomon kasaminen herättää niin osallistujien kuin mediankin kiinnostuksen, ja Ala-Krekolan mukaan jäsenhankinta on tuottanut monesti tuloksia nimenomaan kenttäleipomon ansiosta.

Kouluttamista ja kehittämistä

Kenttäleipomo on tärkeä osa poikkeusoloharjoitte-

Arrow 19 -harjoituksen leipomoteltta valmiina palvelukseen.

lua. Sen käyttöä opeteltaessa kannattaa noudattaa malttia, lukea ohjeet tai kouluttaa porukka ensin teoriassa ja vasta sitten siirtyä käytäntöön.

Vappu Alapeteri on käyttänyt kenttäleipomoa hyvin paljon ja kouluttanut leipomon käyttäjiä Etelä-Suomea myöten.

– Itse leipomisessa on niksejä, joita monesti vähätellään, mutta kun kerran on Vapun opit omaksunut, osaa leipoa ikänsä, ja tulos on tasalaatuista, Margetta Ala-Krekola kehaisee.

Hän ei muista harjoitelleensa kenttäleipomon toimintaa talviolosuhteissa, mutta varsinkin kesäharjoituksissa leipomo on hieno lisä poikkeusolo-harjoituksiin.

– Talvikäyttö haastaa ainakin minut tutkimaan lämmön riittämistä kenttäleivonnassa. Haasteet löytyvät ensisijaisesti ”kaasumajurin” toimissa. Liekki pitää olla koko ajan sininen. Jos liekki palaa punaisena, kaasujalka nokeaa, eikä se pala puhtaana.

Vappu Alapeteri on miettinyt myös leipomon kehittämistä. Turvallisuussyistä sähkövastus olisi kaasua parempi vaihtoehto. Sähköllä toimivaa leipomoa olisi turvallisempi käyttää erityisesti yleisötapahtumissa. Yleisö haluaa tulla läheltä

katsomaan, ja silloin kaasun kanssa turvallisuusriskit kasvavat.

– Tiedän, että Puolustusvoimilla on pieniäänisiä varavoimalähteitä, joilla keittimeen voitaisiin tuottaa sähköä, Alapeteri pohtii.

Margetta Ala-Krekola sanoo, että suuria huoltoja ei tarvita, jos kaikki noudattavat käyttöohjeita eli palauttavat kaikki tarvikkeet puhtaina, hankkivat rikkoutuneiden tilalle ehjät ja toimivat muutenkin ohjeiden neuvomalla tavalla.

Kaasupullot eivät kuulu varusteisiin, ja siksi ne tulee hankkia paikalle erikseen. Terveystarkastajan kanssa kannattaa aika ajoin käydä tarvikkeet läpi, jotta esimerkiksi nostatuskaapin hyllymateriaali noudattaa ohjeita.

Ala-Krekola muistuttaa, että leipomossa voi uppopaistaa muutakin kuin munkkeja. Taikinaa voi myös tehdä eri resepteillä sen mukaan, mitä nestettä tai jauhoja on saatavana.

– Voin kertoa, että kaltaiselleni kahvin suurkuluttajalle maistuvat parhaiten kahviin alustetut munkit, kun taas muumilimsaan tehdyt kohoavat reikäleivän kokoisiksi!

Valkealan Sotilaskotiyhdistykselle tuli juuri ennen joulua kaksi omaa kenttäleipomoa harjoitus-

Näin varaat yhdistyksellesi kenttäleipomon:

- Kirjautu Sotilaskotiliiton intranet-sivuille (www.sotilaskotiliitto.fi/login/intranet).
- Valitse otsikko Tapahtumat > Kenttäleipomon varauskalenteri.
- Katso kalenterinäkymästä, onko kenttäleipomo vapaana haluamanasi ajankohtana.
- Lue lista huomioitavista asioista.
- Lähetä sähköpostitse (pia.ojala@sotilaskotiliitto.fi) tieto, mikä leipomo halutaan varata, mikä on varauksen ajankohta, mikä yhdistys varaa leipomon, kuka on varauksen yhteyshenkilö sekä missä tilaisuudessa tai tapahtumassa leipomoa tarvitaan.

käyttöön. Ne on suunniteltu paikallisessa firmassa, ja niissä on käytetty mm. remontissa yli jääneitä tarvikkeita. Kohotuskaapit ovat rullien päällä ja rasva-altaan poltin ilmavassa tilassa, jotta liekki pysyy puhtaana, eikä ylimääräistä nuohoamista ole.

"Nyt on oikea aika harjoitella sotilaskotiyksiköissä ja -yhdistyksissä kaikkia poikkeusolotaitoja ja niistä ei lainkaan vähäisimpänä kenttäleipomon käyttöä."

Leipomo sisältyy PO-taitoihin

Pojattomat yhdistykset ovat Ala-Krekolan mukaan poikkeusolotehtävissä järjestön voimavara. Niillä ei pääsääntöisesti ole omia leipomoja käytössään, joten kenttäleipomokoulutus tuo toimintaan lisäar-

voa ja mielenkiintoa.

– Saadusta opista on harjoituksissa ja tositoimissa suuri hyöty järjestölle kokonaisuutena ja myös harjoitusten vetäjille, koska väitän tai ainakin luulen, että leipomon sotilaskotisisaria saa harjoituksiin vaikeimmin.

– Kaikki poikkeusoloja koskeva valmius on nyt aivan uudella tavalla noussut ihmisten ajatuksissa aiempaa korkeammalle tasolle. Uskon, että nyt on oikea aika harjoitella niin sotilaskotiyksiköissä kuin kotiyhdistyksissä kaikkia poikkeusolotaitoja ja niistä ei lainkaan vähäisimpänä kenttäleipomon käyttöä. Haastan kaikki yhdistykset ottamaan ohjelmaansa tänä vuonna kenttäleipomoon tutustumisen ja sitä kautta innostuksen sen käyttöön useamminkin! ■

Elina Halminen

Sotinpuron leirikoti oli Kontio 22 -harjoituksen sotilaskotitoiminnan ytimessä

Taitoa, rakkautta ja herkullisia munkkeja

Marraskuun puolenvälin jälkeen Kajaanista, Kuopiosta ja Joensuusta matkasi naisia ja mies kohti Sotinpuron harjoitus-alueetta, laukut pakattuina vihreillä vaatteilla. Jo vajaa vuosi aiemmin kuultiin puheissa Itä-Suomen isosta sotaharjoituksesta, ja nyt oli aika tarttua toimeen.

Yhdistysten yhteistyötä

Kontio22 -harjoituksen sotilaskotitoiminta oli Kainuu-Karjala-Keski-Suomi -yksikön yhteisharjoitus, ja jäseniä tuli Kajaanin ja Kontiolahden sotilaskotiyhdistyksestä sekä Rajasotilaskotiyhdis-

tyksen Lieksan paikallisosastosta. Työväessä oli sekä ensikertalaisia että harjoituskonkareita, mutta kaikki oppivat jotakin uutta. Myös yhdistysten välinen yhteistyö sai uutta pontta, kun sotilaskotitoiminnan johto tarkoituksella paritti Kajaanin ja Kontiolahden jäsenet autokeikoille.

Perjantai-iltana pedattiin leirikodin salin perälle ”siskonpedit” varusmiestuvasta tuoduille patjoille. Näin saatiin sisävessa ja suihku soden väelle käyttöön heti alkuharjoituksesta.

”On sitä kurjemmissakin paikoissa yövytty”, taisi joku tokaista, ja olihan kyse vain muutamasta yöstä. Maanantaina päästäisiin alkuperäisen suunnitelman mukaan majoitustiloihin, joissa on suihku ja wc. Seuraavana aamuna pystyi jo vitsailemaan majoituksesta: ”Hotellitason majoitusta tarjolla, vain suklaakonvehti puuttui tynnyltä.”

Harjoituksen alku oli rauhallisempi, ja ehdittiin tutustua toisiimme. Muutamat kaivoivat sukkaneeleeni esiin, ja leirikodin leipomo saatiin koeponnistettua ennen kiireaikaa.

Kontiolahden Sotilaskotiyhdistys oli varustanut Sotinpurolle leipomon jo vuoden 2013 lopulla, mutta vasta Kontio22 -harjoituksessa siellä oikeasti leivottiin. **Irma Kärkkäinen** Lieksan paikallisosastosta toimi harjoituksessa pääleipurina ja ehti opastaa usean sisaren leivonnan saloihin leirioloissa. Leipomo oli pienuudesta huolimatta oikein toimiva, ja leivottu munkkimäärä kyllä yllätti: 2 878 munkkia seitsemän päivän aikana.

Tiistai oli eräänlainen puolenmatkan pysäkki ja varmasti kaikille harjoituksen kohokohta. Leirikodin sali muutettiin mediakeskukseksi, kun tasavallan presidentti Sauli Niinistö piti tiedotustilaisuuden sekä lounasti leirikodissa seurueineen harjoituksentarkastusmatkallaan. Harjoituksen sotilaskotipäällikkö **Päivikki Pajunen** ja varapäällikkö **Anu Kuronen** ojensivat koko perheelle lämpimäiset: sotilaskotisukat ja rasiallisen

Pieni, mutta tehokas leipomo oli ensi kertaa käytössä.

Leirikodin sali toimi hyvin myös mediakeskuksena.

munkkeja.

Keskiviikko ja torstai olivat kiireisimmät päivät. Työtehtävät oli jaettu edellisenä iltana, mutta kaikki autoitoivat toisiaan parhaansa mukaan ja miten ehtivät. Sämpylät täytettiin pikavauhtia kolmen hengen voimin ja myytiinkin lähes sitä mukaa. Toki vähän oli saatu ennakkoon tehtyä, jotta autokeikoille saatiin myös myytävää. Yhteisen päämäärän eteen ja huumorilla jaksettiin ahkeroida, vaikka välillä tuntui mahdottomalta tehtävältä saada kaikki ajoissa valmiiksi.

Kirsti Nederström Kajaanista oli toista kertaa mukana isossa harjoituksessa:

”Sain tehdä monipuolisesti erilaisia töitä ja opin viikon aikana todella paljon leirisotilaskodin tehtävistä. Autokeikat toivat oman osansa toimintaan ja oppimiseen. Metsässä oli ilo palvella asiakkaita ja nähdä heidän ilahtumisensa, kun tulimme paikalle. Yllättäviäkin tilanteita keikoille mahtui. Kerran ajoimme harhaan, mutta kännykän kartta pelasti, ja aina perille osattiin. Odottelimme väärässä paikassa, mutta soitto tilaajan yhteyshenkilölle selvitti tilanteen. Autosta loppui virta niin, että vain kassakone ja maksupäätte saivat

Kajaanin ja Kontiolahden yhdistysten myyntiautot valmiina keikoille.

Tasavallan presidentti Niinistö sai sisarilta lämpimäiset mukaansa.

virtaa, mutta taas kännykkä pelasti, valoa saatiin kännykän taskulampusta. Miten pärjättiin ennen kännyköitä?”

Myös Kontiolahden yhdistyksen jäsen **Tuula Lyytikäinen-Hiltunen** oli mukana toista kertaa. Rovajärven harjoitukseen verrattuna kokemus oli hyvin toisenlainen:

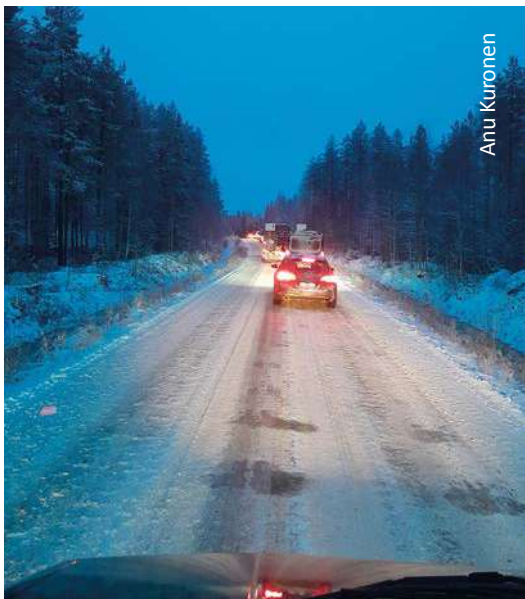
”Kontio22 -harjoituksessa oli hyvä tunnelma, ja Sotinpuron maisema oli kaunis upeine kuurapui-
neen. Taidolla, rakkaudella ja herkullisilla mun-
keilla johdetaan. Toivottavasti järjestömmme jäsenet
aktivitoidut tulemaan isoihin harjoituksiin sekä
toimimaan enemmän myös omissa yhdistyksissä.”

Torstai-illan pimeydessä, viimeisten autokeik-
kojen jälkeen, kirjattiin yhdessä loppuvaraston
inventaario ja nukuttiin viimeinen yö leirioloissa.
Aikaisin perjantaiamuna jo vähän haikain mielin
pakattiin autot kotiinlähtövalmiiksi. Viimeisten
kiitosten ja hyvästelyjen jälkeen alkoi matka kohti
kotiä.

Leirille osallistuneet saivat monipuolisten
tehtävien ja mukavien työkavereiden kanssa mie-
leinpainuvan harjoituskokemuksen. Toivottavasti
nähdään taas uudelleen samoissa merkeissä! ■

Anu Kuronen

Kontiolahden Sotilaskotiyhdistys ry

Kotiinlähdon aika ja ruuhkaa Sotinpurontielle.

Anu Kuronen

Sotinpuron kaunista maisemaa.

Miten koditon ja poijaton sotilaskotiyhdistys voi harjoittaa liikkuvan sotilaskodin toimintaa?

Mikkelin Sotilaskotiyhdistys on toiminut ilman varusmiehiä ja sotilaskotia vuodesta 2006 lähtien. Sotilaskotiautosta luovuttiin jo yli kymmenen vuotta sitten. Kovin vähissä ovat liikkuvan sotilaskodin keikat olleet. Jos meillä ei olisi ollut yhteistyökumppanina Etelä-Savon alueoimistoa ja MPK:ta sekä siellä toimivia entisiä Savon prikaatin henkilöitä, olisimme tuskin pystyneet tarjoamaan sisarille perustetäviemme edellyttämiä tehtäviä.

Toimettomina emme ole olleet, vaan olemme osallistuneet erilaisiin kokous- ja esitelmäkahvituksiin sekä maanpuolustuksellisiin yleisötapahtumiin. Yleisötapahtumista esimerkkinä mainittakoon Marskin Marssi Karkialammella ja Museoiden yö Jalkaväkimuseolla.

Vuosittaisista kutsuntatarjoiluista Mikkelissä on myös jo tullut perinne. Kun sisarjoukkoomme on liittynyt nuoria sisaria, heille ei ole voitu tarjota säännöllisiä työvuoroja eivätkä he ole kaikkiin arkipäivän tapahtumiin päässeet mukaan. Osallistuminen ns. siviilitapahtumiin on ollut oman ammattitaitomme ylläpitämistä. Näin todistamme muille ja itsellemme, että toimintamme jatkuu ja olemme olemassa.

Omakohtainen ensikokemukseni liikkuvan

sotilaskodin toiminnasta ja yleensä sisarena olemisesta ajoittuu vuoteen 1990. Alueellamme pidettiin suuri valtakunnallinen sotaharjoitus, ja pääsin ensi kertaa autokeikalle. Mikkelin Karkialammen alueen takamaastossa joukkueet olivat valmistautumassa harjoitukseen. Olin kokoneeman sisaren kanssa matkassa kahdeksan tuntia, ja illan kuluessa autoa täydennettiin puoleen yöhön saakka useita kertoja. Lopuksi meillä ei ollut mitään myytävää. Autossa oli vain tyhjä kahviastia. Silloisen valtakunnallisen kahden viikon mittaisen harjoituksen vahvuus oli 14 000, ja käytössä oli 1 000 ajoneuvoa. Maastomyyntiin oli varattu 16 sotilaskotiautoa.

Viime lokakuun lopulla, 32 vuotta myöhemmin, Karkialammen varuskunta-alueella sain kokea vastaavanlaisen tilanteen, toki paljon pienemmässä mittakaavassa. Mikkelissä oli 300 varusmiestä valmistautumassa Pohjois-Karjalaan valtakunnalliseen Kontio 22 -harjoitukseen viikoksi. Yhdistyksemme pystytti myyntipisteen varusmiesten iltahuollon yhteyteen. Myyntiin varatut makkarapaketit, limsat ja karkit loppuivat moneen otteeseen. Illan päätteeksi olimme enemmän kuin tyytyväisiä, kun myyntipöytä oli tyhjä, ja jokaista

asiakasta päästiin palvelemaan.

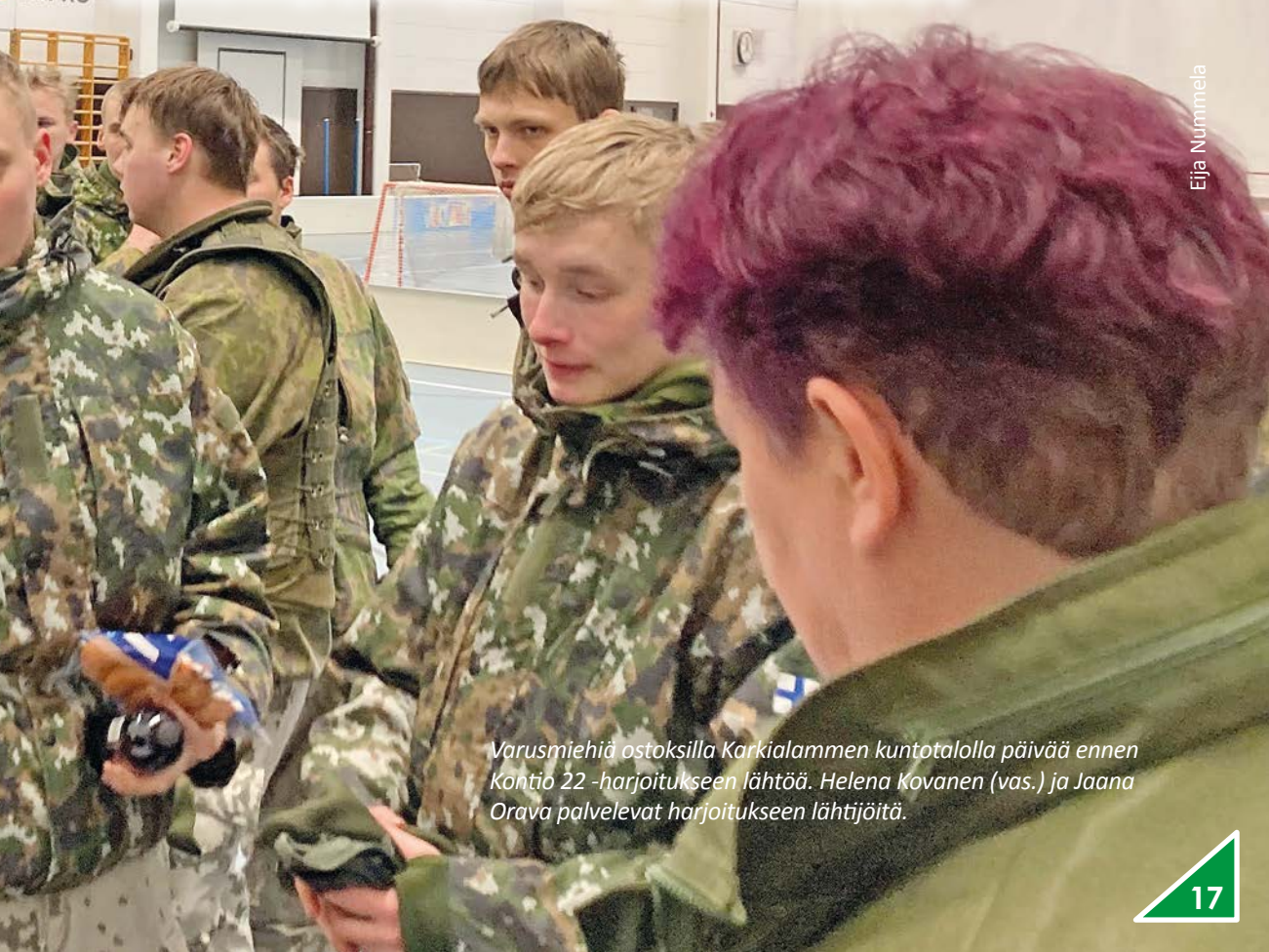
Totesimme taas kerran, että tämä on järjestöme tärkein ja hyvää mieltä tuottava tehtävä. Mitä me emme tekisi poikiemme hyväksi hymyllä ja sydämellä?

Epävarman maailmantilanteen vuoksi varautuminen on noussut uudelleen esille. Työmme varusmiesten ja reserviläisten hyväksi jatkuu tauon jälkeen entistä tehokkaammin, kunhan vain saadaan uusia nuoria sisaria mukaan. Järjestön keski-ikä on 66 vuotta, ja Mikkelissä se on paljon enemmän. Toivomme, että saamme yhteistyökumppaneidemme kautta tietoa mahdollisista myyntitapahtumista ja että työmme jatkuu edelleen.

Valtakunnallisesti Sotilaskotiliitto ja sotilaskotipiirit osallistuvat Puolustusvoimien isoihin harjoituksiin, joihin tarvitaan sisaria yli yhdistys- ja piirirajojen. Näin pääsee tutustumaan muuallekin, esim. pohjoisen harjoituksiin.

Toimitaan edelleen vuoden 2023 teemalla: ”Sydämellä mukana maanpuolustustyössä”. ■

Eija Nummela, yhdistyksen sotilaskotipäällikkö
Mikkelin Sotilaskotiyhdistys ry

Varusmiehiä ostoksilla Karkialammen kuntotalolla päivää ennen Kontio 22 -harjoitukseen lähtöä. Helena Kovanen (vas.) ja Jaana Orava palvelevat harjoitukseen lähtijöitä.

Liikkuvan sotilaskodin arkea Lahdessa

Hämeen Rykmentin toiminta Hennalan varuskunnassa päättyi 31.12.2014, ja Lahden Sotilaskotiyhdistys siirtyi vuoden 2015 alusta liikehuoneistoon Kymintielle kaupungin keskustaan.

– Tässä noin 100 neliömetrin huoneistossa on kaksi tilavaa kokoontumistilaa, toimiva ja hyvin varusteltu keittiö sekä runsaasti varastotiloja niin myyntituotteille kuin maastomyynnissä tarvittaville varusteille, kertoo yhdistyksen puheenjohtaja **Anja Rehula**.

Palvelemme Hollolassa Hälvälän harjoitusalueelle tulevia varusmiehiä ja reserviläisiä. Myyntikeikkoja vuositasolla on noin 40, ja harjoitusvuodet ovat 30-250 henkilöä.

– Myyntiautoamme säilytetään Panssariprikaatin tiloissa Parolassa. Tilauksesta varusmieskuljettaja ajaa auton Kymintielle pakattavaksi keikkaa varten ja tuo samalla Hämeenlinnan sotilaskodin leipomosta tilatut munkit, kommentoi liikkuvan sotilaskodin vastaava **Sirkka Yli-Savola**.

Keikan jälkeen maastosisaret tyhjentävät autosta myyntituotteet Kymintielle varastoon. Auto siivotaan, ja kuljettaja pääsee paluumatkalle

Anneli Ståhl

Sotka Kymintiellä.

Anneli Ståhl

Kulkuri keikalla.

Parolannummelle. Kassan laskeminen ja myynti-
raporttien täyttäminen päättävät myyntikeikan.

– Kaksi kertaa vuodessa kahvitamme Päijät-Hämeen maakuntakomppanian Hälvä-harjoituksiin osallistuvia. Puolustusvoimien kesäkiertue Pikku-Vesijärven rantapuistossa sekä Jouluksi kotiin -kirkkokonsertti ovat perinteisesti kuuluneet sotilaskotimme työlistalle, jatkaa Sirkka.

Vielä yksi, mutta sitäkin merkittävämpi tapahtuma on myyjäiset isänpäivän aattona marraskuussa. Niihin valmistaudutaan koko edeltävä vuosi. Tämä tapahtuma on lahtelaisten keskuudessa saanut suuren suosion. Viime vuosina myyjäiset on järjestetty Hennalassa entisissä sotilaskodin tiloissa.

– Myyjäisten hittituote ovat perinteiset munkit, hernekeitto sekä sisarten valmistamat leivonnaiset ja käsityöt, toteaa Anja Rehula. ■

Leena-Riitta Virtanen

Lahden Sotilaskotiyhdistys ry

Anja Rehula

Jonoja myyjäisiin 11.11.2022.

Anneli Ståhl

Sotka iltakeikalla

Sotka lähti lentoon

Lahteen hankittiin vuonna 2002 myyntiauto. Nimeksi annettiin varusmiesten ideoimana **Sotka**. Sotka on palvellut yhdistystämme kiitettävästi, mutta aika Lahdessa tuli täyteen.

Autolle löytyi ostaja, Rissalan Sotilaskotiyhdistys, joka toimii Karjalan Lennostossa. Sotka luovutettiin Rissalan Sotilaskotiyhdistyksen puheenjohtajalle **Pippa Rantalalle** 28.12.2022 Parolannummella.

Lahdesta kiitos Sotkalle yhteisistä kilometreistä, ja paljon lisää kilometrejä Pohjois-Savossa!

Vuoden 2023 alussa otamme Lahdessa käyttöön uuden myyntiauton, joka saa nimekseen **Hymy**. Näin voimme jatkaa laadukasta palvelua alueellamme myös jatkossa.

Rissalan Sotilaskotiyhdistys kiittää Lahden yhdistystä päätöksestä myydä auto meille. Autosta on haaveiltu vuosia, ja nyt eilisen unelmasta tuli tämän päivän todellisuutta. Auto ristetään uudelleen, varusmiehille on kysely menossa.

Odotamme ensimmäistä keikkaamme helmikuussa innolla. Autohallilla on luvattu pitää hyvää huolta autostamme, katospaikka luvattiin heti. Varusmiehillä on riittänyt puheenaihetta, mihin tarkoitukseen auto on, täällä kun myyntiautoja ei ole aiemmin näkynyt. ■

Anja Rehula ja Pippa Rantala

Rissalan Sotilaskotiyhdistyksen puheenjohtaja Pippa Rantala sai Sotkan testiajoon.

Pippa Rantala, Sirkka Yli-Savola, Leena-Riitta Virtanen ja Anja Rehula.

Pippa Rantala ja Anja Rehula auton luovutushetkellä.

Heimo Lain

Hymy, Lahden Sotilaskotiyhdistyksen uusi myyntiauto.

Metsässä mummokin on aarre

Meille Hämeenlinnan sotilaskodin LSK-jaoston sisarille pyyntö lähteä maastokeikalle on aina hyvin toivottu ja odotettu. Useimmat meistä tekevät päivystysvuoroja myös sotilaskodeissa, mutta autokeikka tuo mukavaa vaihtelua ja jännitystäkin. Ainakin minua mietityttää aina lähtiessä se, onko meillä riittävästi oikeanlaista myytävää mukana ja toimiiko kaikki niin kuin on suunniteltu tai ainakin niin, että kaikki asiakkaat tulevat hyvin palvelluiksi. Kaikkein parasta on, että maastokeikalla saa positiivista palautetta asiakkailta varmemmin kuin missään muualla. Kun varusmies on kylmässä tai märässä metsässä saanut käteensä kuuman kahvin ja munkin tai makkara-paketin, tulee kiitos helposti.

Korona-aika tuplasi autokeikat

Koronapandemian aikana koko Hämeenlinnan Sotilaskotiyhdistys – niin kuin varmasti muutkin – joutui nopeasti sopeuttamaan toimintansa Panssariprikaatin ohjeiden ja toiveiden mukaisesti. Sotilaskoteja ei voitu pitää auki, ja samanaikaisesti varusmiehet eivät päässeet normaaliaikojen tapaan vapaille ja lomille. Sekä terveet että karanteenissa olevat varusmiehet kaipasivat sotilaskodin palveluja tavallista enemmän.

Tilausten tekijätkin havahtuivat joskus melko viime hetkessä pyytämään myyntiä kasarmi-

alueelle tai maastoon. Minulle ehkä nopein lähtö tuli, kun sain puhelun ollessani kaupassa, ja autoa lastaamassa piti olla jo runsaan tunnin kuluttua. Onneksi oli lyhyt matka sekä kotiin vaatteidenvaihtoon että Parolannummelle.

Vuonna 2021 LSK-keikkoja oli melkein kaksinkertainen määrä tavanomaiseen vuoteen verrattuna. LSK-jaostomme päällikkö **Hilkka Pohjonen** oli todella täystyöllistetty ottaessaan vastaan tilauksia, etsiessään autoihin sisäriisiä ja välittäessään tietoa eri tahoille.

Kiireisimpinä iltoina keikalla oli yhtä aikaa

Hilikka Pohjonen tarkastaa autoa.

kolme autoa: yhdistyksen oma SOD-3, Lahden Sotilaskotiyhdistykseltä vuokrattu Sotka sekä henkilöpakettiauto, joka joustavasti muutettiin myyntiautoksi. Vuonna 2021 LSK-sisaria oli kaikkiaan 51, joista jotkut eivät syystä tai toisesta voineet lähteä keikoille. Kiireisimpänä pandemiavuotena talkoissa mukana oli 39 sisarta, jotka kaikki olivat keikalla vähintään neljä kertaa ja monet paljon useammin, enimmillään 49 kertaa. Myös sotilaskodin työntekijät olivat välillä auttamassa autoissa.

Osaavat sisaret, ajantasainen ohjeistus ja toimiva yhteistyö

Hilkka Pohjonen ja LSK-jaoston varapäälikkö **Aino Ahonen** pitävät huolen siitä, että LSK-sisaret saavat riittävän koulutuksen ja tuen maastossa toimimiseen. He myös tarvittaessa päivittävät ohjeistuksen ja jakavat tietoa muutoksista. Hilkan ja Ainon vastuulla on myös auton myyntivalikoima ja varasto sekä omavalvonnan toteutuminen. Päälliköt itse myös säännöllisesti inventoivat auton ja tekevät suursiivouksia.

Sotilaskotien henkilöstöllä on tärkeä rooli maastokeikkojen varustelussa. He keittävät valmiiksi kahvin ja täyttävät sämpylät, jotta matkaan lähtevä kuljettaja ja sisaret voivat vain hakea ne mukaan, kun auto on muuten pakattu lähtökun-

Auto palvelee Parolannummella.

Sirpa Aalto poikkeusolokeikalla Pohjankankaalla.

Marja-Riitta Lindén

toon. Leipomosta matkaan saatavat munkit ovat tietysti myös olennainen osa valikoimaa.

Tieto kulkee nopeasti

Useimmiten normaalioloissa Hilikka hoitaa puhelimitse tai tekstiviestillä keikan tarjoamisen sisarille. Näin keikkoja voivat saada kaikki halukkaat tasapuolisesti.

LSK-sisarilla on myös oma WhatsApp-ryhmä, jonka kautta sisaria voidaan hakea pika-aikataululla tai silloin, kun tarvitaan useita sisaria samaan tilaisuuteen.

WhatsApp-ryhmässä Hilikka ja Aino voivat myös kätevästi jakaa kuvia ja videoita uusista ohjeista ja toimintatavoista. Samoin keikalla olleet sisaret voivat ryhmässä antaa tietoa seuraaville lähtijöille esimerkiksi siitä, että auto on myyty ihan tyhjäksi ja on syytä varata riittävästi aikaa sen lastaamiseen seuraavalle keikalle.

Asiakas on tärkein

Kuten kaikki tiedämme, voi maastokeikoilla tulla monenlaisia yllätyksiä: aikataulut muuttuvat, vahvuus on odotettua suurempi, laitteet tempuilevat tai mitä milloinkin. Osaavat ja joustavat sisaret selviävät kuitenkin yllättävistäkin tilanteista. Tavoitteena on aina tyytyväinen asiakas.

Erilaiset maksutavat mahdollistavat sen, että ostot saadaan toimimaan. MobilePay on maksutapana yleistynyt myös metsässä korttimaksamisen

ja käteisen vaihtoehtona. SOD-3:ssa käytettävien tablettikassan hinnat päivittyvät aina reaaliajassa, mikä osaltaan tekee toiminnasta sujuvaa.

Maksutapojen ja muidenkin käytäntöjen kehittämiseen saamme usein ensimmäisen aloitteen varusmiehiltä.

Minne tänään mennään?

SOD-3:lla tehdään monenlaisia keikkoja. Lähim-

HmiSky

Jonoa sotilaskotiautolle paintball-tapahtumassa.

mät harjoitusalueet ovat aivan Panssariprikaatin lähistöllä. Normaaliaikana suurin osa keikoista tehdään Hätilään, joka on Hämeenlinnassa. Harvemmin, mutta säännöllisesti käydään myös Padasjoella ja Räyskälässä. Varusmiesten lisäksi palvelullaan mm. MPK:n kurssilaisia ja kertausharjoituksiin osallistuvia. Myös Pohjankankaan leireillä SOD-3 on ollut vuosittain mukana.

LSK-toiminta ei ole pelkkää arkea, vaan pääsemme mukaan myös erilaisiin tapahtumiin. Sotilaskotitoiminnan perinnepäivänä toukokuussa SOD-3 on yleensä Hämeenlinnan torilla markkinoilla, jossa myymme kahvia ja munkkeja sekä kerromme hienosta toiminnastamme. Myös Elomessuilla olemme mukana Puolustusvoimien osastolla. Valatilaisuuksissa eri paikkakunnilla sekä kirkkokonserttien yhteydessä SOD-3:n palveluja osataan jo odottaa.

Turvallinen kyyti

Nuoret, osaavat varusmieskuljettajat ovat olen- nainen osa onnistunutta maastokeikkaa. He ovat toinen toistaan avuliaampia kantamaan tavaroita ja tarvittaessa jopa auttamaan myyntityössä. Joskus syystä tai toisesta autossa on vain yksi sisar, ja erityisesti silloin apu on tarpeen, varsinkin jos myyntiaikaa on vähän. Matkan aikana ehtii yleensä myös jutella kuljettajan kanssa ja kuulla heidän ajatuksiaan ja suunnitelmiaan.

”Kun tietää sotkun tulevan metsään, niin jaksaa”

Varusmiesten kommentit ja positiiviset palautteet ilahduttavat aina. Ne kannustavat meitä sisaria edelleen tekemään vapaaehtoistyötä hymyllä ja sydämellä. ■

Marja-Riitta Lindén

Hämeenlinnan Sotilaskotiyhdistys ry

Koulutuskortista on moneksi

Puolustusvoimat on yhteistyökumppanimme, jonka on voitava luottaa sisarten osaamiseen. Siksi meidän on oltava innokkaita osallistumaan koulutuksiin.

Kouluttajina voivat toimia myös sisaret; järjestöme jäsenillä on monipuolisesti ja laajasti erilaista osaamista. Periaate ”ei voi vaatia, jos ei ole koulutettu” on hyvä muistaa, jos annetaan uusia tehtäviä.

MPK:n koulutuskortissa on selkeästi paikat koulutuksen eri vaiheille. Koulutuksen suunnittelu on tehtävä huolella, ja siihen on varattava riittävästi aikaa. Koulutuksen eri vaiheisiin on määritettävä oppimistavoitteet. Kortissa on paikat myös ennakkovalmistelujen ja tarpeellisten materiaalien kirjaamiseksi, myös ne kohdat on syytä täyttää huolella.

Yhteistyö toisten sisarten kanssa on joukkovoimaa. Toiset ovat näppäriä käytännön tekemisessä, ja joku toinen osaa pukea tekemisen selkeään sanamuotoon. Kokemusasiantuntijuudesta on hyötyä tässäkin, ajatellaanpa vaikka kenttäleipomon välineitä ja tarvikkeita, joita on pakattava mukaan maastoon ulos pystytettävästä teltasta alkaen, kunnes herkulliset tuotteet ovat valmiita myyn-

tiin. Entä hallitsevatko yhdistyksenne maastossa, leireillä ja muissa tapahtumissa toimivat sisaret esimerkiksi auton ajattamismerkkit ja ensiavun antamisen?

Koulutuskortin käyttämisestä on paljon hyötyjä. Sen avulla tiedetään, millainen kunkin koulutuksen sisältö on ja mitä on opetettu. Korttiin voi tehdä tarvittaessa muutokset ohjeiden ja toiminnan muuttuessa. Valmiiksi täytetty kortti on aina käytävä läpi ennen koulutusta ja tarvittaessa tehtävä lisäykset ja muutokset. Kortin täyttämässä tulee olla riittävä tarkkuus asiakohdissa. Korttien täyttämistä olisi hyvä olla ohjaamassa kouluttajakoulutuksen suorittaneita sisaria.

Sisarilla on paljon erilaista osaamista, ja sitä tulee hyödyntää. Nyt on mainio aika kerrata sekä perehdyttää erilaisiin maasto- ja leiritehtäviin, koska korona-ajan rajoitteiden jälkeen meillä on tarve yhteisiin tapahtumiin. Koulutus on mainio tapa kohdata vaihtelua ja virkistystä tuovalla tavalla sekä kehittää taitojamme maailman parhaiden asiakkaiden palvelemiseen. ■

Aino Hirvijoki

Hämeenlinnan Sotilaskotiyhdistys ry

Sisarvuorossa Lyyli Vento (oik.), Sanna Huuhka, Iiris Laine, Riitta Jalava, Kirsi Vinnikka, Leeni Leporanta ja Liisa Sääksjärvi.

Pop up -sotilaskodin suosio yllätti Kouvolassa

Kouvolan Seudun Lottaperinneyhdistys ry piti palkittua Lottakanttiinia Kouvolassa kesällä 2021. Kanttiinissa vapaaehtoisina toimi myös sotilaskotiyhdistyksemme sisaria, joille syntyi ajatus, voisiko vastaavanlaisen kanttiin perustaa myös sotilaskotityön tunnettuutta lisäämään – olisihan vuosi 2022 myös juhlavuosi, sillä sotilaskotiyhdistyksen perustamisesta Kouvolaan oli kulunut 100 vuotta.

Tuumasta toimeen tarttui yhdistyksemme perinnejäoston toimikunta **Liisa Sääksjärvi, Leeni Leporanta** ja **Kirsi Vinnikka**. Sisustuksesta lupasi vastata Lottakanttiininkin upean ilmeen luonut Irmeli Kuismin. Aloituspalaveri pidettiin tammikuussa, ja alkuperäinen tarkoitus oli avata kanttiini sotilaskotityön perinnekäivän

Munkkiuorma saapuu ja odotus palkitaan. Heli Laukkanen oli yksi leipomossa ahkeroineista sisarista.

aikoihin, mutta kanttiinihuoneiston taloyhtiön ikkunaremontti siirsi ajankohdan marras-joulukuun vaihteelle.

Avajaisia vietettiin 28.11., ja ensimmäinen päivä sujui rauhallisesti, kunnes tiistaina suosio räjähti – kiitos paikallislehdessä olleesta lämminhenkisestä jutusta, joka toi asiakkaat oven taakse jo ennen avaamisaikaa. Sama suosio jatkui koko viikon ajan – toista tuhatta vierailijaa viikon aikana, ja tupa täynnä koko ajan. Niin moni halusi tulla uniikeille sotilaskotimunkkikahveille.

Paikalle tultiin muistelemaan omia varusmieksaikoja, ja esillä olleet vanhat kuvat ja taulut herättivät mielenkiintoa ja muistoja. Esillä oli myös tämän päivän sotilaskotityötä esittelevää materiaalia. Moni kävi useampana päivänä. Sisarten kutomat sukat, maastopukuiset nallet, avaimenperät ja erityisesti armeijan kenkälankki kävivät kaupaksi. Ja tietysti ne meidän taianomaiset munkkimme. Välillä oli lyhyitä taukoja, jolloin munkit hetkelisesti loppuivat, mutta teholeipurimme tekivät niitä sotilaskodin leipomossa lisää. Syntyi hyviä keskusteluja ja sotilaskotityö tuli monelle tutuksi. Järjestöllämme on positiivinen ja lämpöinen imago – jälleen kerran sen pystyi toteamaan. Hieno päätös juhluvoodellemme. ■

Sanna Huuhka

Kouvolan-Utin Sotilaskotiyhdistys ry/
perinnejasto

Sotilaskotiliiton puheenjohtaja Anne-May Asplund piipahti avajaisissamme. Vastaanottamassa yhdistyksen puheenjohtaja Teija Laine sekä perinnejaston Leeni Leporanta ja Liisa Säöksjärvi.

Vieraita Lahdesta. Katriina Jouko ja Tuuli Kuutti (keskellä) piipahtivat sodessamme. Kuvassa mukana Sanna Huuhka ja Riitta Jalava.

Ei niin kiire ole kansanedustajallakaan, etteikö hän munkkikahveille ehti. Ville Kaunisto nappasi Liisa Säöksjärven kainaloonsa.

Irmeli Kuisminin taidolla suunnittelema sotilaskotikanttiinimme.

Rajasotilaskotisaret – yhteistyötä ja ystävyyttä yli maakuntarajojen

Rajasotilaskotiyhdistys perustettiin Helsingissä vuonna 1946 kokoamaan yhteen rajan pinnassa Helsingistä Ivaloon sijaitsevat lukuisat sotilaskodit yhden yhteisen ”sateenvarjon” alle, jotta yhteistyö Rajavartiolaitoksen kanssa olisi sujuvampaa ja helpompaa. Sisaria uudella Rajasotilaskotiyhdistyksellä oli alkuaikoina noin 1 000 ja parhaimmillaan vuonna 1968 yli 1 500. Toki tarve sisarille oli suuri, sillä rajasotilaskoteja oli tuolloin vielä peräti 18.

Nyt ajat ovat muuttuneet niin Rajavartiolaitoksen kuin Rajasotilaskotiyhdistyksenkin kannalta. Sotilaskoteja meillä on enää vain kolme: Ivalossa, Onttolassa ja Immolassa. Sisaria on kymmenessä paikallisosastossa noin 380.

Kaksi asiaa, jotka kuitenkin eivät aikojen kuluessa ole muuttuneet, ovat sekä Rajavartio-

laitokselta saamamme tuki että kaikkien sisarimme välinen hyvä rajasisarhenki. Yhteistyötä tehdään sovussa ja ilolla yhteisen päämäärän eli Rajavartiolaitoksessa palvelevien varusmiesten ja henkilökunnan eteen. Useimmat nykyisistä paikallisosastoistamme ovat ”pojattomia”, mutta ne tukevat kodillisia osastoja esimerkiksi auttamalla varusmiehille järjestettävien tilaisuuksien toteuttamisessa, rahalahjoituksin tai hankkimalla varusmiehille elokuva- ja/tai kahvilippuja.

Jälleennäkemisen riemua

Sisaret toimivat paikallisosastoissa kaukana toisistaan, mutta viestit kulkevat, ja vierailemme toistemme tilaisuuksissa mahdollisuuksiemme mukaan. Kerran vuodessa voimme kokoontua yhteen suuremmalla joukolla, nimittäin vuosikokousviikonloppuna. Rajasotilaskotiyhdistyksellä on perinteisesti ainoastaan yksi vuosikokous vuodessa. Tämä johtuu siitä, että välimatkat paikallisosastojen välillä ovat pitkät ja kalliit. Pelkästään bussi- ja junamatka Ivalosta Helsinkiin vie sisarilta kaksi päivää, ja siihen vielä neuvottelu- ja vuosikokouspäivä päälle. Ei kuitenkaan ole harvinaista, että pitkän ja uuvuttavan matkan jälkeen on jälleennäkemisen riemu niin suuri, että jutustelua riittää pitkälle yöhön.

Pitkät välimatkat ovat toisaalta myös yhdistyksen suuri rikkaus. Yhdistyksemme sisaret antavat värikkään lisän toimintaamme tullessaan eri kulttuuri- ja murrealueilta. On mielenkiintoista kuulla, minkälaista toimintaa eri puolilla Suomea sijaitsevilla paikallisosastoissa on menneen vuoden aikana ollut ja miten on toimittu esimerkiksi aina niin tärkeän varainhankinnan suhteen. Entä miten niin etelässä, idässä kuin pohjoisessa sijaitsevat paikallisosastomme ovat hoitaneet sisarhuoltoaan? Milloin on saunottu yhdessä, milloin istuttu rakovalkealla, milloin samoiltu kansallispuistossa tai käyty teatterissa.

Yhteinen päämäärä

Mikä sen hausempaa kuin iloinen puheensorina

Muotinäytös Onttolassa.

RajaSky

Suomussalmen ja Kuusamon siskot nuotiolla.

sisarten vaihtaessa kuulumisia omalla puheenparrellaan. Vuosikokouspäivän päätteeksi järjestetyt ohjelmalliset illanvietot vahvistavat meidän rajasisarten välistä yhteishenkeä entisestään. Kuinka hyvä on huomata, että meillä kaikilla on paitsi halu toimia yhdessä yhteisen päämäärämme eteen, myös hauskaa yhdessä. Olemme ystäviä yli maakuntarajojen ja ylpeitä siitä, että saamme olla rajasotilaskotisisaria. ■

Tiina Koskinen

Rajasotilaskotiyhdistys ry
Helsingin paikallisosasto

RajaSky

Työn iloa Immolassa.

Rannikkosotilaskotiyhdistys kehityksen myönteisissä tuulissa

Rannikkosotilaskotiyhdistyksen 105. toimintavuosi 2023 on alkanut. Edellinen vuosi, joka kului nopeasti, sujui hyvin uusien kehitystavoitteiden parissa. Siirrymme siis vahvasti eteenpäin suunnitellen.

Jäsenten ja henkilökunnan yhteisessä strategiapalaverissa viime vuonna valikoituivat tärkeimmiksi kehittämisen painopisteiksi vuosille 2022–2024 perehdyttäminen, tiedottaminen ja asiakaslähtöisyys.

Toimintasuunnitelmassa tämän vuoden tavoite on perehdytyksen kehittäminen. Sekä henkilökunta että jäsenemme asettivat tavoitteen yhdistyksen tärkeimmäksi. Uuden jäsenen hyvä perehdytys on toimintamme kivijalka. Perehdytysmateriaali valmistui henkilökunnan ja paikallisosastojemme kuulemisella ja kommenttien kuulemisen jälkeen. Toki materiaalia päivitetään tarpeen mukaan.

Emme pysty ennustamaan, miten tulevaisuuden muutokset Puolustusvoimissa tulevat vaikuttamaan toimintaamme seuraavina vuosina. Meidän tulee pysyä mukana muutoksessa unohtamatta menneiden sotilaskotien tekemää tärkeää pohjatyötä. Vakaalta pohjalta meidän on hyvä jatkaa tätä kehitystä.

Kiinnostus maanpuolustustoimintaan on kasvanut huomattavasti. Sotilaskoti Puolustusvoimien yhtenä lähimpänä yhteistyökumppanina on suuri osa tätä toimintaa. Aktiivista jäsenhankintaa on perehdytyksen lomassa jatkettava. Näin taataan tulevaisuudessakin aktiivinen vapaaehtoistyö varusmiesten hyväksi. Jäsenhankinnan lomassa olemme vahvistamassa yhteistyötä myös muiden sotilaskotiyhdistysten kanssa.

Rinnalla olemme kehittäneet tiedottamista ja ottaneet siinä digiloikan. Jäsenille tiedotamme sähköisillä uutiskirjeillä perinteisten kirjepostien sijaan. Näin voimme tiedottaa useammin ja

tarvittaessa nopeallakin aikataululla. Uutiskirjejärjestelmää hyödyntämällä voimme välittää myös yhteistyökumppaneidemme hyödyllistä sisältöä jäsenillemme ja sotilaskotiemme henkilökunnalle. Tehokas ja nopea tiedonvälitys sotilaskoteihin korostuu entisestään näinä aikoina, ja kehitämme sitä erityisesti alkaneen vuoden aikana.

Tiedotuksen kehittäminen jalkautuu myös yhdistyksemme sosiaalisen median Facebook- ja Instagram-kanaville. Pyrimme lisäämään yhdistyksemme tunnettuutta, kiinnostavuutta ja sitä kautta vapaaehtoistyön merkityksellisyyttä sotilaskodeissa tai tapahtumissa varusmiesten hyväksi. Yhdistyksemme on Facebookissa nimellä @rannikkosotilaskotiyhdistys ja Instagramissa @rannikkosotilaskotiyhdistysry. Liity iloiseen joukkoomme ja ota kanavat seurantaasi. Myös Merisotakoulun, Pansion ja Upinniemen sotilaskodeillamme on omat Facebook- ja Instagram-kanavat, joissa keskitytään sotilaskotien toimintaan.

Sotilaskodeissamme toiminta on palautunut normaaliksi ja vieläpä vilkkaammaksi. Haasteita tuovat jatkuvat hintojen nousut. Jotta voimme myös tulevaisuudessa tarjota edullisia tuotteita varusmiehille, sotilaskodinhoitajien ja muun henkilökunnan ammattitaito on avainasemassa. Tätä tuemme säännöllisillä henkilökunnan koulutuksilla. Yhteistyössä jäsenistömme ja henkilökuntamme kanssa keskitymme hyvään asiakaspalveluun, hymyllä ja sydämellä. ■

Katriina Andersson

Toiminnanjohtaja

Rannikkosotilaskotiyhdistys ry

Suomenlinnan paikallis- osaston kuulumisia

Edellinen vuosi toi mukanaan koronan jälkeen uusia ajatuksia ja suunnitelmiakin toiminnan uudistamiseksi kaikilla rintamilla. Lisääntynyt päivystystoiminta Merisotakoulun sotilaskodissa ja mukanaolo tapahtumissa antoivat hyvän mahdollisuuden perehdyttämiseen, sotilaskotityön kertaamiseen sekä sotilaskotiautonkin käyttämiseen Suomenlinnassa.

Ilahduttavaa on, että yhä useampi sisar osallistui näihin perehdytystilaisuuksiimme, jotka tukevat osaltaan myös poikkeusoloharjoitteluumme. Kolmen vuoden korona-aika hankaloitti eri kielloin ja estein normaalitoimintaamme, mutta niistä otimme

opiksemme ja suhteutimme toimintaamme, kun portit taas aukenivat. Näin jälkikäteen ajatellen näen sotilaskotityömme tarkoituksen tiivistymistä ja toiminnan merkityksen korostumista. Etukäteen emme toki voi tietää, mitä tulevaisuus tuo tullessaan, mutta olemme lisänneet valmiuksiamme kohdata tulevaisuuden haasteita.

Merisotakoulun sotilaskoti toimi läpi kolmen vuoden korona-ajan normaalisti, toki rajoituksia ja ohjeita tarkoin kuunnellen ja niitä toteuttaen. Mitä kevätkausi ja alkanut vuosi tuo tullessaan, saamme sitten nähdä, mutta täällä olemme valmiina palvelemaan erilaisissa tehtävissämme sotilaskotityössä.

Sirpa Holma
Puheenjohtaja
Suomenlinnan paikallisosasto

Alueiden airut

Alueiden airut on Sotilaskoti-lehden vakiopalsta, jossa nostetaan esille sotilaskotialueiden järjestämää toimintaa lyhyinä mainintoina. Toivomme palstalle tietoa alueiden tapahtumista.

ETSO

- Joulukuussa oli ETSOn yhteinen puurojuhla ravintola Kaartissa
- Helmikuussa alueen seuraava kokous.

PuSu

- Tulevien vuosien toimintaa on suunniteltu.
- Vuoden 2023 alusta emäntäyhdistyksenä aloitti Luonetjärven Sotilaskotiyhdistys ry.

VarSat

- Alueen kokous pidetään maaliskuussa.

Kunnioita mennyttä ja usko tulevaisuuteen

Lukiessani Sotilaskoti-lehteä 3/2022 minulle tuli todella hyvä olo. Rintamasotilaskotisisaret kertoivat talvi- ja jatkosodan kokemuksistaan, Kuusamon Murtovaaran kolmen sisaren kohtalo tuli jokaiselle lukijalle tutuksi, pääsiäisyön messu on osa Mikkelin sisarten toimintaa ja isänmaanrakkaus nousee vuoropuhelusta ja kunnioituksesta.

Tänä päivänä Euroopassa riehuu sota. Ukrainan kansasta kaikki terveet miehet ovat rintamalla, ja naiset ja lapset ovat joutuneet jättämään kotinsa ja hakemaan apua naapurivaltioista. Kaiken tuskien keskellä on hienoa, että pieni Ukraina on selvinnyt suuren suurta Venäjää vastaan suorastaan loistavasti. Mekin täällä kotimaassa mietimme ja pelkäämmeikin, miten meidän kävisi, jos meitä vastaan hyökkättäisiin.

Arkielämän turvallisuutta

Suomalaisten maanpuolustustahto on aina ollut korkealla. Naiset ovat kautta historian halunneet osallistua maamme puolustamiseen ja hyvinvoinnin rakentamiseen. He ovat nähneet maanpuolustustyön kokonaisvaltaisena, arkielämään liittyvänä turvallisuutena. Huoli lapsista, omaisista ja perheen selviytymisestä lisääntyy jo rauhanajan kriisitilanteissa.

Naisia tarvitaan kriisin sattuessa hoitamaan laajentuneita tehtäviä kodeissa ja työpaikoilla, huoltamaan ja pelastamaan väestöä sekä avustamaan Puolustusvoimia ja muita viranomaisia. Poikkeusolojen tehtävien suorittamiseen naiset tarvitsevat koulutusta. Sotilaskotijärjestö kouluttaa jäsenistöään poikkeusolotehtäviin, ja koulutusta toteutetaan myös yhdessä MPK:n ja Naisten Valmiusliiton kanssa.

Vapaaehtoinen kansalaistoiminta, jota mm. sotilaskoti-, lottaperinne- ja marattajärjestössä tehdään, on osa turvallisuutta. Naiset haluavat omalta osaltaan varmistaa, että viranomaistoiminnot ja

Korian siskot hernerokan myynnissä sotilaskotityön perinnepäivänä: Outi Johansson (pöydän takana), Pirjo Pasanen (pöydän edessä) ja Tuija Palander (oikealla).

vapaaehtoistyö kulkevat käsi kädessä ja tukevat toinen toisiaan. Kun yhteiskunnan taloudelliset resurssit niukkenevat, kansalaisten osaaminen ja naisten toiminta nousevat arvoonsa.

Yhteiskunnassamme ja kokonaismaanpuolustuksen kentässä on ollut runsaasti arjen turvallisuuden liittyviä häiriötilanteita, joissa naisten taitoja on tarvittu ja tarvitaan ehdottomasti edelleenkin. Iloisia saamme olla myös siitä, että vuonna 1995 naisille tuli mahdollisuus suorittaa vapaaehtoinen asepalvelus. Tähän mennessä jo yli 10 000 naista on sen suorittanut. Nyt Ukrainan sodan aikana asepalvelukseen hakeutui naisia enemmän kuin koskaan aikaisemmin.

Monipuolista vastuunkantoa

1930- ja 1940-luvuilla Suomi oli hyvin maatalousvaltainen. $\frac{3}{4}$ väestöstä asui maaseudulla ja noin 60 % sai toimeentulonsa maataloudesta. Jatkosodan aikana Puolustusvoimien palveluksessa oli 500 000 naista ja miestä, ja koko väkiluku oli hieman yli 3 miljoonaa. Ymmärretään, että kotirintamalla olevat naiset olivat todella raskaan taakan alla.

Naiset huolehtivat, että arki sujui mahdollisimman normaalisti. Kokonaisvastuu lapsista, kodista, vanhuksista, maataloudesta ja suuresta osasta teollisuutta ja energiahuoltoa oli naisilla. Kotirintaman naisista muodostui myös ”neulova seurakunta”. Naisjärjestöjen jäsenet suorittivat merkittävää varain- ja varustekeräystä. Naiset kutoivat, ompelivat, keräsivät tavaraa ja lähettivät rintamalle paketteja omille ja tuntemattomille sotilaille.

Naisyhdistysten kautta kanavoitui huomattavia ulkomaisia rahalahjoituksia evakuoitujen ja sosiaalisesti heikommassa asemassa olleiden perheiden avustamiseksi. Rukoiltiin rintamalla olevien läheisten ja koko maan selviytymisestä. On sanottu, että Suomessa ei koskaan ole rukoiltu niin paljon kuin sotien aikana. Sotien loputtua rintamalta palasi useaan kotiin vammautunut mies – kädetön, jalaton tai mieleltään järkkynyt. Naisten vastuu tällaisten perheiden osalta jatkui vielä vuosikymmeniä sotien jälkeenkin.

Sota-aikana naisjärjestöjen painoarvo yhteiskunnassa lisääntyi huomattavasti. Vaikka naisten sodanaikaiset ponnistelut yhteiskunnallisissa tehtävissä määriteltiin vain aputyöksi, naisryhdytysten esillä pitämät ja kehittämät, hyvinvointia

lisäävät rakenteet ja niiden osaaminen tulivat sodan aikana tunnetuiksi ja arvostetuiksi. Vapaaehtoisen kansalaistoiminnan arvo yhteiskunnalle tunnustettiin.

Missään muussa sotaa käyneessä maassa ei yhtä suuri osa väestöstä osallistunut sotien palvelustehtäviin kuin Suomessa. Kotirintaman valtavan työmäärän lisäksi sotatoimialueella työskenteli jatkosodan aikana yhteensä noin 134 000 eri naisjärjestöjen naista.

Sotilaskodit joukkojen mukana

Sotilaskotijärjestö on maan vanhin maanpuolustusjärjestö, joka täytti 100 vuotta vuonna 2018. Järjestö koulutti itse 1920-luvulta lähtien jäseniään poikkeusolojen sotilaskotityöhön mahdollisten kriisien varalle. Enimmillään rintamalla työskenteli 3 000 sisarta, ja he ylläpitivät 1 000 rintamasotilaskotia.

YH:n aikana 1939 sotilaskodit joutuivat liikekannalle. Monet kodit, mm. Korian sotilaskoti, toimivat kokoontumis- ja tarkastuspaikkoina, ja usein myös lomalta tulijat ja lomalle lähtijät saivat yösjän sotilaskodeissa. Yhdistykset ostivat valtavat määrät villalankoja ja flanellipakkoja, ja sisaret kutoivat ja ompelivat tarpeellisia varusteita, joita lähetettiin rintamalle varusmiesten käyttöön. Sotilaskodit liikkuiivat joukkojen mukana jopa etulinjassa. Koteja perustettiin ja purettiin joukkojen liikkeiden mukaan – niitä toimi korsuissa, teltoissa, parakeissa, hylätyissä taloissa, riihissä ja vaikkapa havumajoissa. Sairaalatyö ja sairassjunat oli siirretty sotilaskotien vastuulle. Sisaret kulkiivat junissa myymässä karamelleja, virvokkeita sekä kaikenlaista pientä tavaraa.

Osaaminen syntyy yrittämisen halusta

Sotilaskotijärjestöllä on Pääesikunnan kanssa kirjallinen sopimus sotilaskotitoiminnasta normaali- ja poikkeusoloja varten. Sotilaskotiliitto ja Naisten Valmiusliitto jättivät yhdessä joulukuussa 2000 puolustusministeri Jan-Erik Enestamille esityksen naisten kouluttamisesta ja varaamisesta Puolustusvoimien tehtäviin. Liitot esittivät, että ryhdyttäisiin toimenpiteisiin lakisääteisen tai sopimus-pohjaisen varaamisjärjestelmän aikaansaamiseksi niin, että koulutautuneita naisia voitaisiin sijoittaa Puolustusvoimien tehtäviin jo rauhan aikana ja edelleen kouluttaa sekä kutsua palvelukseen jo

Korian sotilaskotisisaret paistoivat munkkeja syyskuussa Elimäen Pestoomarkkinoilla.

valmiutta kohotettaessa, kuten asevelvollisen reservin kohdalla tapahtuu.

Liittojen esitys perustui lakiin vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta, jolla oli suuri merkitys vapaaehtoista maanpuolustustyötä tekeville järjestöille. Keskusteluissa todettiin, että Puolustusvoimilla on runsaasti tehtäviä, joita vapaaehtoisesti sitoutuneet naiset voivat tehdä asianmukaisen koulutuksen jälkeen. Todettiin myös, että lainsäädäntöä pitäisi tulevaisuudessa muuttaa siten, että naisten varaaminen ja rekisteröinti Puolustusvoimien tarpeita varten olisi mahdollista.

Asia luvattiin hoitaa pikaisesti. 22 vuotta on kulunut, eikä asialle ole tapahtunut mitään. Asiasta kysyttäessä sanotaan, että se on niin monimutkainen ja aikaa vievä, ettei sille ole voitu tehdä mitään. Kun lakeja muutetaan miesten tarpeita varten, en ole koskaan kuullut sanottavan, että asia on niin vaikea, ettei siihen ryhdytä.

Suomalaiset naiset ovat korkeasti koulutettuja, itsenäisiä ja osaavia. He ovat aina halunneet olla mukana maamme kehityksessä. Osaaminen syntyy yrittämisen halusta, ja kriisivalmius on arkista huolenpitoa ja välittämistä itsestä, perheestä, työyhteisöstä, toinen toisistamme ja yhteiskunnan eri osa-alueista. Yhteiskunnassa on runsaasti sellaisia arjen turvallisuuteen liittyviä häiriötilanteita, joissa naisten taitoja tarvitaan. Me naiset luomme turvallisuutta inhimillisesti, lämpimästi ja asiantuntevasti. Kokonaismaanpuolustus tarvitsee naisia ja naisten osaamista. ■

Kaija Vesala
Sotilaskotisisar
Korian Sotilaskotiyhdistys ry

Jokainen minuutti lasketaan

Luin joulukuun Vihreästä viestistä viime vuonna toteutetun Sotilaskoti-lehden lukijatutkimuksen palautteen. Oli mielenkiintoista huomata, että kyselyyn osallistuneet halusivat lukea Sotilaskoti-lehdestä muutakin kuin yhdistyskuulumisia. Niinpä tartuin kynään ja ajattelin, että liikunta on mielenkiitoinen aihe, kunhan en kirjoita liian pitkästi, sillä lukijat toivoivat lyhyempiä ja perusteellisempia artikkeleita.

Monipuolista liikuntaa

Itseensä panostaminen ja omasta kunnostaan huolen pitäminen on kuin laittaisi rahaa pankkiin. Hyvä kunto antaa meille voimia esimerkiksi vapaaehtoistyöhön, arkeen, työssä jaksamiseen ja toipilasvaiheeseen. Lihasvoimaa ja tasapainoa kehittävää harjoittelua sisältävä monipuolinen liikunta on toimintakyvyn ja lihaskunnon säilymisen kannalta tärkeää. Liikunnan aloittaminen tai sen lisääminen ei ole koskaan liian myöhäistä.

Kävely on hyödyllistä terveydelle. Sotilaskotisisar Eeva Huhtinen näyttää mallia.

Liikunnan ei tarvitse olla ohjattua liikuntaa, kuntosalikäyntiä tms. Tutkimuksilla on todettu, että ihan vain kävelykin on hyödyllistä terveydelle. Esimerkiksi verenpaineeseen, joka on koholla joka toisella aikuisella, sekä moniin muihin sairauksiin voidaan vaikuttaa kävelyllä. Kävelmisestä on hyötyä myös aivoille, ja moni huomaa keksineensä pulmaan ratkaisun lähdettyään kävelylle.

Liikunta vaikuttaa suotuisasti fyysiseen, psykiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin. Tutkimusten mukaan liikunnalla saadaan hyviä vaikutuksia verenkiertoelimestöön, aineenvaihduntaan sekä tuki- ja liikuntaelimestöön. Lisäksi liikunnalla voidaan vähentää monien sairauksien riskitekijöitä. Riittävä jalkojen lihasvoima on hyvän toimintakyvyn edellytys ikääntyessä. Vatsan ja alaselän hyvä kunto ehkäisee selkäongelmia.

Vaikka liikunta ei kohottaisikaan kuntoasi, niin se voi kohentaa mielialaasi ja elämänlaatuasi sekä pitää yllä toimintakykyäsi. Liikunnan on todettu olevan yhteydessä myös painonhallintaan ja yöunen, molempiin positiivisesti.

”Hyvä kunto antaa meille voimia esimerkiksi vapaaehtoistyöhön.”

Reipasta ja rasittavaa liikuntaa

UKK-instituutti julkaisi lokakuussa 2019 uudistetun aikuisten (18–64 -vuotiaiden) liikkumisen suosituksen: sydämen sykettä kohottavaa liikettä eli reipasta liikuntaa tulisi tehdä 2 tuntia ja 30 minuuttia tai teholtaan rasittavaa liikuntaa 1 tunti ja 15 minuuttia viikossa.

Liikunta on reipasta silloin, kun liikkuja pystyy puhumaan hengästyemisestä huolimatta, kun taas rasittavassa liikunnassa puhuminen on hankalaa hengästyminen vuoksi. Liikkumisen suositusta on kuitenkin tärkeää toteuttaa yksilöllisesti ja soveltaen sitä omien tavoitteiden, lähtötilanteen, rajoitteiden sekä liikuntamahdollisuuksien mukaisesti.

Arkiliikuntaa

Ei hätää, vaikka et kykenisikään harrastamaan yhtäjaksoisesti reipasta tai rasittavaa liikuntaa. Uuden suosituksen mukaan liikunnaksi lasketaan kaikenlainen päivän aikana tapahtuva energian-

kulutusta lisäävä arkiliikkuminen ja liikehtiminen, kuten kodin siivous ja muut arjen askareet, työmatkapyöräily, pihatöiden tekeminen, lapsen kanssa leikkiminen ja portaiden kävely.

Valtaosa päivittäisestä liikunnasta kertyykin arkiaskareiden kautta. Väestötutkimuksissa on mitattu liikkumista ja havaittu, että jo muutaman minuutin liikkumisesta kertyvillä pätkillä on terveystvaikutuksia.

UKK-instituutin mukaan pakollisista arkiaskareista kertyy päivän mittaan 2 000 – 5 000 askelta. Terveiden kannalta riittävää on 6 000 – 9 000 askelta, jonka voi saavuttaa puolen tunnin kävelyllä. Suurempi askelmäärä tuo lisää terveyshyötyjä.

Lopuksi

Liikuntaa suositellaan erityisesti terveydellisistä syistä, ja tämä voi muiden tekijöiden ohella auttaa vakiinnuttamaan itselleen jonkin liikuntaharrastuksen. Kannattaa lähestyä asiaa liikunnan ehdoilla ja miettiä omia liikunnallisia mieltymyksiä sekä muistaa, että reippaan ja rasittavan liikunnan voit korvata kevyellä liikunnalla, jolla myös saavuttaa terveyshyötyjä. Kevyestä liikunnasta on havaittu olevan hyötyä vähän liikkujille. Heille kävely voi muuttua nopeasti reippaaksi liikunnaksi, vaikka paljon liikkuvaa kävely kuormittaa vain kevyesti.

Liikuntaan ei välttämättä tarvita verkkareita eikä liikuntatrikoita. Kaikkialle kävelevä voi olla liikunnallinen, vaikka ei varsinaisesti harrastaisikaan liikuntaa. Elimistö tekee samoja asioita, olitpa sitten kävelemässä, jumpassa tai kuntosalilla.

Jokainen voi valita mieltymystensä mukaan arkeensa aktiivisia tapoja liikkua. Yhteiskunta tarjoaa tukeaan ja kannustustaan terveydelle ja hyvinvoinnille. Liikunnasta on laadittu Käypä hoito -suositus. Myös Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) sekä Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) ovat julkaisseet kansallisen suosituksen istumisen vähentämiseen ”Istu vähemmän – voi paremmin!” Tänä vuonna pyritään liikkumaan enemmän ja istumaan vähemmän, eikö vain? ■

Ansa Iivanainen

Telamiina

Aloitamme juttusarjan, jossa lukijoiden toiveista esittelemme sotilaskotien erityisiä tuotteita. Ilmianna sotilaskotinne erikoisherkuu, jonka voisi esitellä lehdessä!

Telamiina eli ystävien kesken Tellu on Lappeenrannan sotilaskodin erityisherkuu, joka valmistetaan käsityönä sotilaskotimme leipomossa.

Tellu on tullut valikoimiimme 1970-luvun lopulla. Tuolloin yhdistykseemme hankittiin uutta kalustoa Rakuunamäen Keskussotilaskodin leipomoon, jotta kahvileipävalikoimaa saatiin laajennettua muuhunkin kuin vain munkkeihin. Kehitystyöstä innostunut henkilökuntamme kokeili erilaisia uusia tuotteita sotilaskodinhoitaja **Helena Sokuran** johdolla, ja näiden kokeilujen myötä syntyi myös tämä, munkin tavoin paistettu ja pomadalla kuorrutettu kanelipulla.

Kanelimunkkien putkahdettua myyntilinjastoon olivat varusmiehet todenneet niiden muistuttavan telamiinoja, joita he kantelivat metsässä. Herkulle päätettiin järjestää nimikilpailu, ja voiton vei Telamiina eli Tellu.

Sana Telamiinasta on kiirinyt Puolustusvoimien sisällä, sillä Taipalsaaren leirisotilaskodille ”vieraistakin” varuskunnista harjoituksiin tulleet sotilaat tulevat usein kysymään Tellua, vaikka eivät ole sitä koskaan ennen nähneet, saati maistaneet.

Tellu on täällä Lappeenrannassa tuttu ja tärkeä herkuu myös paikkakunnan siviiliväestölle, joka on myös päässyt maistelemaan Telluja.

Tapahtumissa Telamiinojen menekki on kova, ja ne myydään usein loppuun.

Keski-ikäinen Tellu voidaan nähdä jopa maankuuluna julkikkisena, sillä yksi sen faneista on perustanut Telamiinalle oman Facebook-sivun. Sivulta voi huomata muun muassa sen, että Tellu on ylittänyt uutiskynnyksen ja päässyt Ylen uutisiin.

Telamiina oli ennen iso pulla, joka monien kertoman mukaan vei hyväksi toviksi makeannälän. Kerran kadetit pitivät Tellujen syöntikilpailun, ja allekirjoittaneen muistin mukaan voittaja söi yhteensä kahdeksan Tellua. Nykyään Telluista on asiakkaiden toiveista tehty myös pienempiä versioita, ja nämä MiniTellut ovatkin osoittautuneet hitiksi.

Mutta miksi Tellu on niin erityinen? Jokainen Tellu on oma uniikki kappaleensa, käsin tehty ja tietenkin hymyllä ja sydämellä leivottu. Jokainen valmistuserä on tekijänsä taidonnäyte, aina tulee ”erityinen” taikina, joka työestetään herkuksi. Tellu on haluttu ja muistettu nautinto, ja siitä olisi vielä paljon erilaisia tarinoita kerrottavaksi... ■

Sari Juvonen

Lappeenrannan Sotilaskotiyhdistys ry

Sotilaskotiliiton ja MPK:n koulutusohjelman moduulit ja kurssit pähkinänkuoressa

Johtamiskurssi (1. moduuli)

- johtamistaitojen perusteet ja johtajan merkitys yksikön toiminnalle
- oman sotilaskotitehtävän hoitaminen ja sotilaskotitoimintaan liittyvät käytännön johtamishaasteet normaali- ja poikkeusoloissa
- viikonloppukurssi

Valmiusharjoitus (2. moduuli)

- testataan järjestön valmiussuunnitelmia, harjaannutetaan liiton poikkeusolo-organisaatioon sijoitettuja omista tehtävissään ja harjoitellaan johtamistehtäviä
- suunnittelutehtävät, raportointi, käskyjen laatiminen ja antaminen, tilanneselostusten pitäminen, tilannekuvan ylläpito
- valtakunnallinen tilanteenmukainen peli viikonlopun ajan

Sotilaskotitoiminta poikkeusoloissa -kurssi (3. moduuli)

- osallistujat harjaantuvat omista tehtävissään poikkeusolo-organisaatiossa ja -ryhmissä, painopisteenä käytännön toiminta maasto-oloissa
- poikkeusoloissa tarvittavat tärkeimmät taidot, mm. maastouttaminen, liikkuminen sotatoimialueella, kartan käyttö, suunnistus jalan ja ajoneuvolla, hätäensiapu, ryhmän johtaminen osana sotilaskotiyksikköä

Liikkuvan sotilaskotitoiminnan koulutus

- liikkuvan sotilaskotiryhmän toiminta, omaan rooliin liittyvät tehtävät
- koulutuksen jälkeen tunnettava järjestön poikkeusolo-organisaatio
- voidaan painottaa normaaliolojen tai häiriö- ja poikkeusolojen liikkuvan sotilaskodin toimintaan
- alueellisesti tai paikallisesti erillisinä kursseina tai muun harjoitustoiminnan yhteydessä tai valtakunnallisesti SoMa-harjoituksessa

Kouluttajakoulutus

- tavoitteena luoda Sotilaskotiliitto ry:lle itsenäinen koulutuskyky ohjelman mukaisiin koulutuskokonaisuuksiin
- kouluskorttien laadinta ja kouluttamisen perusteet

Puolustusvoimien harjoitusten sotilaskotitoiminnan johtaminen

- luodaan harjoituksen perusteet ja pidetään harjoituksen alkupuhuttelu
- sotilaskotiyksikön päälliköille sekä pitkään mukana olleille ja useiden harjoitusten sotilaskotitoimintaan osallistuneille jäsenille
- teoriaosuuden suorittamisen jälkeen näyttönä osaamisesta toimiminen harjoituksen varajohtajana

MPK:n muuta kurssitarjontaa

- yksittäisten henkilöiden tai pienryhmien osaamisen kehittämistä
- esim. esikuntatyöskentelykurssit, ensiapukoulutus, hygieniakoulutus, PV:n B-ajolupakoulutus jne.

Tarkempia tietoja kursseista ja koulutuksista intranetissä.

ILMOITUSTAULU

Jäsenmatka Saksaan Rüdesheimin alueelle järjestetään 5.–8.10.2023.

Lähde mukaan kokemaan ihanat Moselin ja Reinin syksyiset maisemat upeine linnoineen ja viinialueineen. Tarkempaa tietoa matkasta intranetissä ja seuraavassa lehdessä.

Merkkaa jo kalenteriin: SoMa 2023 Parolannummella 1.–3.9.2023

Sotilaskodin kurssit harjoituksessa ovat

- Puolustusvoimien harjoitusten sotilaskotitoiminnan johtaminen
- Sotilaskotitoiminta poikkeusoloissa -kurssi (3. moduuli)
- Kouluttajakoulutus

Somevinkit 1/2023

1. Seuraa muita sotilaskotiyhdistyksiä ja jaa postauksia.
2. Ota kuvatessasi huomioon hygieni- ja vaateasiat.
3. Muista tэгätä yhteistyökumppanit, esim. Puolustusvoimat ja Rajavartiolaitos.
4. Käytä aihetunnisteita eli hashtageja, esim. #sotilaskoti, #hymylläjasydämellä.

Seuraavan lehden aineistopäivä on 27.3.2023.

Kirjoitusvuorossa ovat Niinisalon, Kauhavan ja Kouvolan-Utin sotilaskotiyhdistykset, Sotilaskotiperinneyhdistys, Rajasotilaskotiyhdistyksen Kuusamon paikallisosasto sekä Rannikkosotilaskotiyhdistyksen Turun paikallisosasto.

Lehden teema on "Sotilaskotijärjestö osana vapaaehtoista maanpuolustusta". Mistä tahansa aiheesta voi lähettää kirjoituksia ja kuvia toimitukseen, myös muulloin kuin oman yhdistyksen kirjoitusvuorolla, osoitteeseen toimitus@sotilaskotiliitto.fi.

Muistamme ja Onnittelemme

Sotilaskoti-lehden Muistamme-palstalle voi lähettää muistikirjoituksen ja kuvan edesmenneestä sotilaskotiyhdistyksen jäsenestä. Enintään noin 1 000 merkin kirjoituksessa muistellaan jäsenen sotilaskotiuraa.

Onnittelemme-palstalle voi lähettää lyhyitä onnittelevia eri aiheista sotilaskotiyhdistysten jäsenille mieluiten kuvan kera.

Aineistot osoitteeseen
toimitus@sotilaskotiliitto.fi.